

PROFESSIONAL TA'LIM MUASSASALARIDA DARSLARDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING SAMARADORLIGI

Andijon pedagogika kolleji o'qituvchisi

Sattarova Adinaxon Begitjanovna

Annotatsiya. Mazkur maqolada professional ta'lim muassasalarida dars jarayonida axborot texnologiyalaridan foydalanishning samaradorligi tahlil qilinadi. Zamonaviy raqamli vositalarning o'quv jarayoniga integratsiyasi, o'quvchilarning bilim olish darajasini oshirish, mustaqil fikrlashini rivojlantirish hamda ta'lim sifatini yaxshilashdagi o'rni yoritilgan. Shuningdek, axborot texnologiyalaridan foydalanishning afzalliklari, muammolari va ularni bartaraf etish yo'llari ko'rib chiqilgan.

Kalit so'zlar. Axborot texnologiyalari, professional ta'lim, raqamli ta'lim, interaktiv metodlar, ta'lim samaradorligi, innovatsion yondashuv, o'quv jarayoni

Аннотация. В данной статье рассматривается эффективность использования информационных технологий в учебном процессе профессиональных образовательных учреждений. Освещается роль современных цифровых средств в повышении качества образования, развитии самостоятельного мышления учащихся и совершенствовании учебного процесса. Также анализируются преимущества, проблемы и пути эффективного внедрения информационных технологий в образование.

Ключевые слова. информационные технологии, профессиональное образование, цифровое обучение, интерактивные методы, эффективность обучения, инновационный подход, образовательный процесс

Abstract. This article examines the effectiveness of using information technologies in the teaching process of vocational education institutions. It

highlights the role of modern digital tools in improving the quality of education, enhancing students' independent thinking, and optimizing the learning process. The study also discusses the advantages, challenges, and ways of effective implementation of information technologies in education.

Keywords. information technologies, vocational education, digital learning, interactive methods, learning efficiency, innovative approach, educational process

Kirish. Zamonaviy jamiyatda ta'lim tizimini rivojlantirishda axborot texnologiyalarining o'rni tobora ortib bormoqda. Ayniqsa, professional ta'lim muassasalarida o'quv jarayonini samarali tashkil etish, raqobatbardosh mutaxassislarni tayyorlash va ishlab chiqarish bilan integratsiyani kuchaytirishda raqamli texnologiyalar muhim vosita sifatida namoyon bo'lmoqda. Bugungi kunda global miqyosda kechayotgan raqamlashtirish jarayonlari, xususan, masofaviy ta'lim, elektron resurslar, virtual laboratoriyalar va multimedia vositalarining keng joriy etilishi ta'lim sifatini yangi bosqichga olib chiqmoqda. Bu esa o'z navbatida o'qituvchilardan zamonaviy pedagogik va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini chuqur o'zlashtirishni talab etadi.

Xalqaro tashkilotlar, jumladan, UNESCO va OECD tomonidan olib borilgan tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, axborot texnologiyalaridan samarali foydalanish o'quvchilarning bilim olish motivatsiyasini oshiradi, mustaqil ta'lim ko'nikmalarini rivojlantiradi hamda o'quv jarayonini individuallashtirish imkonini beradi. Shu bilan birga, elektron ta'lim platformalari va raqamli vositalardan foydalanish ta'lim resurslariga kengroq kirish imkoniyatini yaratib, o'quv jarayonining uzluksizligini ta'minlaydi. O'zbekiston Respublikasida ham ta'lim tizimini raqamlashtirishga qaratilgan keng ko'lamlı islohotlar amalga oshirilmoqda. Jumladan, "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi doirasida ta'lim muassasalarini zamonaviy texnik vositalar bilan jihozlash, elektron ta'lim resurslarini yaratish va ulardan samarali foydalanish masalalariga alohida e'tibor qaratilmoqda.

Shu bilan birga, axborot texnologiyalarini ta'lim jarayoniga joriy etishda ayrim muammolar ham mavjud bo'lib, ular qatoriga texnik infratuzilmaning yetarli darajada rivojlanmaganligi, pedagoglarning raqamli kompetensiyalarining turlicha darajada ekanligi hamda metodik ta'minotning yetishmasligi kiradi. Mazkur holatlar axborot texnologiyalaridan foydalanish samaradorligini to'liq ta'minlashga to'sqinlik qilishi mumkin. Shu sababli, professional ta'lim muassasalarida axborot texnologiyalaridan foydalanishning samaradorligini oshirish, mavjud muammolarni aniqlash va ularni bartaraf etish yo'llarini ishlab chiqish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi.

Professional ta'lim muassasalarida dars jarayoniga axborot texnologiyalarini joriy etish ta'lim sifatini oshirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Zamonaviy texnologiyalar yordamida o'quv jarayoni yanada interaktiv, tushunarli va samarali tashkil etiladi. Ayniqsa, kasbiy ta'limda nazariy bilimlarni amaliy ko'nikmalar bilan uyg'unlashtirishda axborot texnologiyalarining o'rni beqiyosdir.

Avvalo, axborot texnologiyalari o'quv materiallarini vizuallashtirish imkonini beradi. Multimediali taqdimotlar, videodarslar, animatsiyalar va simulyatsiyalar murakkab mavzularni osonroq tushunishga yordam beradi. Bu esa o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini oshiradi va bilimlarni uzoq muddatga mustahkamlashga xizmat qiladi. Masalan, texnik yo'nalishdagi fanlarda virtual laboratoriyalar orqali tajribalarni xavfsiz va samarali tarzda o'tkazish mumkin.

Ikkinchidan, axborot texnologiyalari individual yondashuvni ta'minlaydi. Har bir o'quvchi o'zining bilim darajasi va o'zlashtirish tezligiga qarab materiallarni o'rganishi mumkin. Elektron ta'lim platformalari, test tizimlari va masofaviy ta'lim vositalari o'quvchilarga mustaqil ishlash imkoniyatini kengaytiradi. Natijada, o'qituvchi har bir o'quvchining rivojlanish darajasini aniq kuzatib borishi va kerakli metodik yordamni ko'rsatishi mumkin.

Shuningdek, axborot texnologiyalaridan foydalanish o'qituvchining ishini ham samarali tashkil etishga yordam beradi. Elektron jurnal va baholash tizimlari orqali

natijalarni tezkor qayd etish, tahlil qilish va xulosalar chiqarish imkoniyati yaratiladi. Bu esa ta'lim jarayonini boshqarishni soddalashtiradi va shaffoflikni ta'minlaydi.

Bundan tashqari, internet resurslari orqali o'quvchilar dunyoning turli ilmiy manbalariga murojaat qilish imkoniga ega bo'ladi. Bu esa ularning mustaqil fikrlash, tahlil qilish va axborotni saralash ko'nikmalarini rivojlantiradi. Zamonaviy mehnat bozori talablariga mos, raqamli kompetensiyalarga ega mutaxassislarni tayyorlashda bu jihat alohida ahamiyat kasb etadi.

Mavzuni yoritishda bir qator ilmiy manbalarga tayanildi. Jumladan, A.A. Abduqodirovning "Ta'limda axborot texnologiyalari" (2022) asarida ta'lim jarayoniga axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etishning nazariy va amaliy asoslari batafsil bayon etilgan. Muallifning ta'kidlashicha, zamonaviy texnologiyalar darslarni interaktiv tashkil etish, o'quvchilarning faolligini oshirish hamda bilimlarni samarali o'zlashtirishga xizmat qiladi. Ushbu yondashuv professional ta'lim tizimida ayniqsa muhim bo'lib, o'quvchilarda amaliy ko'nikmalarni shakllantirishda samarali natija beradi.

Shuningdek, OECD tomonidan e'lon qilingan "Digital Education Outlook 2023" hisobotida ham raqamli texnologiyalarni ta'lim jarayoniga integratsiya qilishning dolzarb jihatlari yoritilgan. Unda ta'lim samaradorligini oshirishda raqamli vositalarning o'rni, o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olgan holda moslashuvchan o'qitish muhitini yaratish zarurligi ta'kidlanadi. Mazkur manbada keltirilgan fikrlar axborot texnologiyalaridan foydalanish nafaqat ta'lim sifatini oshirish, balki zamonaviy kompetensiyalarga ega mutaxassislarni tayyorlashda ham muhim omil ekanligini ko'rsatadi.

Xulosa. Professional ta'lim muassasalarida dars jarayonida axborot texnologiyalaridan foydalanish ta'lim sifatini oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Ular orqali o'quv jarayoni yanada interaktiv, samarali va zamonaviy talablar asosida tashkil etiladi. Axborot texnologiyalari o'quvchilarning mustaqil ishlash

ko'nikmalarini rivojlantiradi, bilimlarni chuqurroq o'zlashtirishga yordam beradi hamda kasbiy kompetensiyalarni shakllantirishda muhim rol o'ynaydi.

Shu bilan birga, bu texnologiyalar o'qituvchiga ta'lim jarayonini samarali boshqarish, o'quvchilarning bilim darajasini aniq baholash va individual yondashuvni amalga oshirish imkonini yaratadi. Natijada, zamonaviy axborot texnologiyalaridan oqilona foydalanish professional ta'lim tizimini takomillashtirishning asosiy omillaridan biri sifatida namoyon bo'ladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR.

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. *Raqamli O'zbekiston – 2030 strategiyasi*. Toshkent, 2020.
2. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi. *Ta'lim tizimida raqamli texnologiyalarni rivojlantirish konsepsiyasi*. Toshkent, 2021.
3. Abduqodirov A.A. *Ta'limda axborot texnologiyalari*. Toshkent: Fan, 2022.
4. Saidov B.S. *Kasbiy ta'limda innovatsion pedagogik texnologiyalar*. Toshkent, 2023.
5. Xodjayev B.X. *Umumiy pedagogika nazariyasi va amaliyoti*. Toshkent: Sano-standart, 2021.
6. UNESCO. *ICT in Education: A Critical Literature Review and Its Implications*. Paris, 2022.
7. OECD. *Digital Education Outlook 2023: Towards an Effective Digital Education Ecosystem*. Paris, 2023.
8. Bates A.W. *Teaching in a Digital Age: Guidelines for Designing Teaching and Learning*. 3-nashr, 2022.
9. Selwyn N. *Education and Technology: Key Issues and Debates*. London: Bloomsbury, 2021.
10. Redecker C. *European Framework for the Digital Competence of Educators (DigCompEdu)*. European Commission, 2022.